

Д-р екон. наук Шевцова О. Й.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

**ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОГО ПРОСТОРУ ДЕРЖАВИ:
ПЕРЕДУМОВИ, ПРИНЦИПИ ТА РИЗИКИ**

Економічна, фінансова діяльність в умовах війни зробила неможливими дослідження без урахування нових реалій. Це або те, що відбувається зараз, або те які попереду напрями та проблеми відбудови, розбудови національної економіки, окремих ринків, регіонів, суб'єктів господарювання, підприємництва, державних органів, домогосподарств. Яка буде нова форма, структура соціально-економічного, фінансового простору? Які мають бути підходи, стратегічні і тактичні напрями, на що робити акценти? Все це потребує відповідного осмислення вже зараз.

Фінансовий простір держави, як складник світового фінансового простору у своїх різних характеристиках як явище, економічна категорія або система розглядається за різними критеріями, цілями в міждисциплінарному вимірі [1]. Актуальним є відповідне дослідження українського фінансового простору, яке саме зараз стикається з новими, у порівнянні з достатньо «спокійними» країнами, викликами після світової кризи 2008 р., політичною 2014 р., військово-геополітичною 2014-2022 рр., COVID-19 2019-2021рр., війни 2022-2023 рр.

Зусилля регуляторів фінансового ринку України та допомога світової фінансової спільноти створили відповідні передумови, в яких фінансовий простір держави продовжує функціонувати та надавати інфраструктурні послуги. Це може здивувати. Система витримала одночасні глобальні та локальні потрясіння. Національний банк України отримав щорічну винагороду профільного журналу Central Banking [2] у номінації «Центральний банк року» та «Ініціатива у сфері платіжної та ринкової інфраструктури» за діяльність в умовах повномасштабної війни та впровадження віддаленої ідентифікації. Особливо це загострено за рахунок постійних кібератак ворожої цифрової армії.

За існуючими підходами фінансовий простір розглядається за територіальним, ресурсним, інформаційним та процесним аспектами [3]. Вибір підходу або

їх комбі має відбуватися у залежності від рівня загального простору або його функціональних особливостей. Якщо фіскальний простір більше спирається на забезпеченість бюджету коштами та їх перерозподілу. То тут превалює ресурсний підхід. Для фінансового простору регіону більше підходить територіальний аспект. Дослідження фінансового простору будь-якого ринку доцільно проводити за ресурсним, та процес ним підходами.

Окремої уваги потребує інформаційний аспект через проникнення цифровізації у фінансову діяльність.

Принципи, за якими має функціонувати фінансовий простір, здебільшого мають відповідати його інфраструктурному профілю. А саме, принципи своєчасності, безперервності, відповідності обсягів фінансових потоків до потреби в них.

Формування сучасного фінансового простору неможливо без постійного моніторингу параметрів фінансової безпеки, оцінки ризиків діяльності окремих учасників, виявлення і раннього попередження системних ризиків щодо окремих ринків і фінансового простору держави в цілому. Загальні для всіх та характерні для окремих складників ризику є фактором формування сучасної архітектури фінансового простору держави.

Список використаних джерел:

1. Ковтонюк К.В. Теоретичні аспекти визначення поняття «фінансовий простір». *Вчені записки. Ун-т економіки та права «КРОК»*. 2010. Вип. 22. С. 33-43.
2. Національний банк отримав другу міжнародну нагороду Central Banking Awards – за розвиток Системи BankID НБУ. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-otrimav-drugu-mijnarodnu-nagorodu-central-banking-awards--za-rozvitok-sistemi-bankid-nbu>.
3. Хомяк М.С. Еволюція теорії і концепцій фінансового простору *Проблеми економіки*. 2015. №4. С. 266-272.